

До
ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
Гр.София

К О Н Ц Е П Ц И Я

За стратегическо управление на

О К Р Ъ Ж Е Н С Ъ Д - Б У Р Г А С

Изготвена

от

Боряна Димитрова –

Административен ръководител- председател

на Окръжен съд- Бургас

Кандидат за заемане на длъжността (втори мандат)

„Административен ръководител-председател“

на Окръжен съд - Бургас

СЪДЪРЖАНИЕ

- *Лична мотивация*

*I. Анализ и оценка на състоянието на Окръжен съд – Бургас.
Достижения и проблеми.....стр.2-19*

А) Политики на планиране

Б) Управление на съда

В) Развитие на човешки и материални ресурси

Г) Съдебни процедури

Д) Достъп до правосъдие и повишаване на доверието

Е) Сграден фонд и ИТ-осигуряване на Окръжен съд-Бургас

Ж) Правораздавателна дейност и управление на делата в БОС

*II. Анализ на дейността и спецификите на районните съдилища в
района на Окръжен съд- Бургас.....стр.19-22*

*III. Цели за развитие на Окръжен съд- Бургас. Мерки за тяхното
достигане и за преодоляване на съществуващи проблеми-стр. 22-32*

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ

НА ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

През изминалия 5-годишен период имах шанса и волята да работя за напредъка на Окръжен съд-Бургас, следвайки пътя към изграждане на отговорна, ефективна е независима институция. Работих в екип, с който реализирахме полезни практики и добри стандарти в Окръжен съд-Бургас.

Мотивацията ми за участие в настоящия конкурс са реалните постижения на Окръжен съд-Бургас през изминалите няколко години и дълбокото ми убеждение, че качествено, справедливо, бързо и модерно правораздаване може да се достигне чрез активната роля на съда и съдиите в целия процес на реформа, предоставяйки безусловна гаранция за справедливост, независимост и прозрачност в правораздавателната дейност. Утвърждаването и надграждане на добрите практики във всеки съд е въпрос на управленска визия и мотивиран екип, без които всяка реформа е обречена. Имам ясна визия за пътя на Окръжен съд-Бургас напред и предизвикателствата по него.

Познавайки работата и отговорността на ръководния екип на една институция като Окръжен съд-Бургас, достатъчно сериозна и важна за своя регион, осъзнавам и важния период за реформи, в който се намира цялата система. Повишените очаквания на обществото, нетърпимостта му към всяка наша грешка и чувството ни за отговорност, обосновават нуждата от продължаване на усилията за подобряване на дейността и доверието в отделния орган на съдебна власт и съдебната система.

Убедена съм, че кумулативно необходимият минимум за извършване на промени в една институция, включва на първо място персоналният капацитет:

1. Опит на ръководещия (наред с познания в съдийската работа, познания върху структури, дейност, положителни страни, проблеми и специфика на съответната институция и регион)
2. Мотивиран екип,
3. Осъзната необходимост за достигане и задържане на високи стандарти на правораздаване, в условията на почтеност, публичност и прозрачност
4. Неуморно повишаване на професионалните възможности и почтеност

Водена от тези свои разбирания, полагах усилия не само за повишаване на уменията и способностите ми като съдия, но положих усилия за добро администриране на Окръжен съд-Бургас с ясна визия за посоката, в която насочвах съда, съобразявайки европейските принципи и препоръки. Това, разбира се, не би било възможно без колектива, в който работя-мотивиран, почтен и с чувство за отговорност към всяка задача и задължение.

За да бъде оценено състоянието на Окръжен съд-Бургас към настоящия момент-структурно, организационно и според резултата от пряката правораздавателна дейност, следва да се посочи, че през изминалите няколко години, извършвахме промени и реорганизации, споделяйки разбиране и

единомислие, че реформата на съдебната власт изисква поддържането на прецизен баланс между достъпа до правосъдие, ефективността на правосъдието и ефективността на администрацията на правосъдието.

При извършване на всяка промяна, се стараех, от една страна- адекватно да преобразуваме ресурси (съдии, служители, материални условия) в услуги (решени дела, достъп и информираност), съобразявайки и финансовите възможности на системата към момента, от друга- да осигурим своевременен и по-ефективен достъп до правосъдие, част от който е и по-стриктното управление на делата, насочено към приключването им в разумни срокове. Водени от тези съображения и разбирания за добро управление, непрестанно анализирахме, сравнявахме и променяхме, както собствените си нагласи и мотивация, така и управлението и организацията на делата и съда.

Съпоставени с европейските стандарти и изводи в последния доклад на СЕРЕЈ, резултатите от ангажираността ни в процеса на реформи, ни дава доза премерено самочувствие за „движение в правилната посока” и нови сили да продължим напред. През изминалите години, целите на Окръжен съд- Бургас бяха и продължават да бъдат съобразени с Плана за действие по показателите за напредък в областта на съдебната реформа, с Докладите на Европейската комисия за постигане на напредък на България по изпълнението на специфичните показатели в областта на съдебната реформа, с Европейската конвенция за правата на човека за бърз и ефективен достъп до съдебната практика и информация, с утвърдените от Висшия съдебен съвет Вътрешни актове, произтичащи пряко от Стратегията за реформа и Закона за съдебната власт. Убедена съм, че българската съдебна система ще намери своето достойно място в европейското правно семейство, ако се движи по пътя на разума, добрите практики и надграждането им, имайки достатъчно национално самочувствие.

За да може съдебната власт да изпълнява функциите си по подобаващ начин, е важно предвижданите реформите да са структурирани в краткосрочни и дългосрочни планове, чрез конкретни стъпки, мотивирани цели и задачи по всяко предложение и ниво. Така, осъзнавайки своето място и роля, ние сметохме, че, за да подобрим качеството на правосъдието и публичния образ на съда, трябва да работим в аспектите, обобщени от следните цели :

- Осигуряване на ефективна система, която не прави компромиси с качеството и достъпа до правосъдие;
- Подобряване качеството на достъпа до правосъдие;
- Повишаване на общественото доверие в съдебната система;
- Подобряване имиджа на съдебната власт.

Резултатите на Окръжен съд-Бургас за изминалите няколко години сочат, че една голяма част от целите са постигнати с усилия, изпълващи съдържанието им.

Изложеното. **УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ.** отразява моето разбиране за същността и хода на реформата- структурирана по

показатели и реално изпълняема. Имам управленски опит, граден по време на реформиране на системата, поради което съм наясно с огромните усилия, които са вложени до тук, за да се постигне настоящия резултат и същевременно съм наясно с усилията, отговорностите и предизвикателства, които предстоят. Подготвяйки настоящата концепция, съм водена не от амбиция за власт или от чувство за незаменяемост, а от желанието си да продължа да работя със същия колектив, със същата мотивация и със същите разбирания, и нови идеи за постигане на общите цели, в резултат на което нашата работа да не бъде подлагана на непрестанни съмнения и упреци от обществото. Огромният ежедневен и почтен труд на колегите ми, както през годините назад, така и занаяпред не заслужава обезсмисляне. Считам, че имам сили и идеи за реализиране, поради което кандидатствам за вашето доверие.

Водена от горните разбирания, предлагам на вниманието ви част от свършеното и отправям предложения за продължаване на реформата в Окръжен съд- Бургас. Дейността и бъдещето на Окръжен съд- Бургас предлагам в светлината на развитие на цялата система, защото считам, че мерките и механизмите за постигане на предложените цели в конкретния орган на съдебна власт са в корелативна връзка с плановете и действията на Висшия съдебен съвет. Ето защо, конкретните ми предложения и вече свършеното, са обвързани с визията и разбиранията ми по теми, ангажиращи вниманието на съдиите на национално ниво. И ми се струва, че няма как да е по друг начин, тъй като отделният съд е част от една система.

1. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКРЪЖЕН СЪД- БУРГАС. ДОСТИЖЕНИЯ И ПРОБЛЕМИ.

За да се оцени правилно дейността на съда, следва да се използва широкообхватна схема за оценка, даваща възможност да се прецени значението на постигнатите резултати не изолирано като математически величини кратни на 100 (максимална статистическа успеваемост) – като единица мярка за успех, а като съвкупност от дейности спрямо реалните нужди на обществото от правосъдие в съответния регион и условията, в които правораздават магистратите от съответната институция. Процесът на анализиране и оценка е динамичен и постоянен, като константите в него са само определените за статистиката показатели.

Бургаският окръжен съд е четвърти по големина съд в България, след СГС и окръжните съдилища в Пловдив и Варна. Град Бургас също е на четвърто място по население- с над 414 000 души, от които около 75 % живеят в градовете, останалите 25%- в селата. В Бургаски съдебен регион има 252 населени места- 20 градове и 232 села, разпределени в 13 общини. В съдебния район на Окръжен съд- Бургас са концентрирани 8 районни съдилища, които обслужват тези 13 общини. Малко над половината жители-51,1% живеят в Община Бургас, а 0,9% от населението- в Община Малко Търново, която е географски отдалечена от основния град, голяма като площ, с отдалечени едно от друго населени места и липса на нормален достъп. По официални данни,

населението в трудоспособна възраст в съдебния район е 62,8%. Демографските и икономически показатели са положителни.

Бургаският окръжен съд твърдя, че е сред най-натоварените окръжни съдилища в България по дела, отличаващи се с фактическа и правна сложност, вкл. със страни-чужди граждани по всяко трето дело.

Към настоящия момент в съда работят 43 магистрати, от които 40 съдии и 6 младши съдии (2 от тях все още са на обучение в НИП), при утвърден щат 46. Съдиите са разпределени в три отделения- Наказателно отделение, Първо гражданско и търговско отделение и Въззивно гражданско отделение, всяко от които се ръководи от заместник председател. Това разпределение осигурява еднаква натовареност на съдиите и е съобразено с нуждите. Един съдия от състава на БОС към момента е на стаж в ЕСПЧ, един- след конкурс е повишен за съдия в Апелативен съд- Бургас, един свободен щат е обявен на външен конкурс за заемане на длъжността. Съдебните служители са 75 по щат и той е зает изцяло. Утвърдената щатна численост в периода 2009-2014г. почти винаги е била 121 щ.бр., с изключение на втората половина на 2012г., когато с решение по Протокол №15/10.04.2012г., ВСС е намалил щатната численост с 1 щ.бр. съдия. Съотношението магистрати/съдебни служители е 1:1,5, което е много под средното установено по приетите от ВСС нормативи за окръжните съдилища в областните градове. Макар ОС-Бургас да е последен по ред в съотношението служители/магистрати в национален мащаб, този факт сам по себе си не води автоматично до извод за неадекватен на нуждите щат. Проведохме реформа, насочена към оптимизиране на функциите и, спазвайки финансова дисциплина, осъществихме преразпределяне на задачите, което ни даде възможност да се справим и при това съотношение.

Съдът винаги е работил последователно, развивайки и прилагайки ефективно администриране в процеса на правораздаване, високотехнологично обезпечаване на информационния поток вътре в съда и от съда към гражданите, все с цел публичност, безпристрастност и предвидимост, достъпа до правосъдие и повишаване на доверието. Всяка една от стъпките, насочени към подобряване на ефективността, управлението и прозрачността на правораздаването има обосновани конкретни цели, които показват как принципните цели да бъдат постигнати чрез действителни процеси.

- Разработихме редица Вътрешни правила и механизми за подобряване работата на съда, за непрекъснат анализ и контрол на основните процеси от преките ни задължения, за спазване на Времеви стандарти и срокове.
- Разделихме отговорностите и контрола във всеки аспект от дейността на съда.
- Преструктурирахме съда според нуждите.
- Повишихме ИТ-нивото на съда, дигитализирахме голяма част от процесите вътре в съда и в отношенията съд-общество.
- В последните пет години, съдът използва стандартите и критериите.

разработвани в предходен период по проекти на Инициативата за укрепване на съдебната система, надгради според собственото си разбиране за висок стандарт на правораздаване и администриране, участва регулярно в пряката комуникация с Европейската комисия за ефективност на правосъдието чрез попълване на анкетите за резултатите от прилаганите стандарти.

А) Политики на планиране

Чрез Плана за действие, който е част от тригодишен Стратегически план на съда, са начертани краткосрочните цели и приоритети като са доразвити положителните тенденции в начина на организацията. Едновременно с това, той отразява и новите предизвикателства от бързо променящата се среда, в която се осъществява дейността през периода. Планът е основа за средносрочно и годишно планиране на дейността на Окръжен съд. С мониторинга на този процес е ангажиран по правило административния ръководител на съда. Всяка цел обаче е възложена за наблюдение и оценка на конкретен екип от състава на съда.

Водена от разбирането, че като административен ръководител съм отговорна за цялостната дейност на съда: ефективното управление на администрацията и поддържане нивото ѝ на компетентността; създаването на подходяща организационна структура с цел ефективно изпълнение на задълженията на магистратите и съдебните служители, разделянето на отговорностите по вземане на решение, осъществяване на контрол и изпълнение; наблюдението и актуализирането на системите за финансово управление и контрол и предприемането на мерки за подобряването им, документирането на всички операции и действия, и осигуряването на проследимост на процесите; въвеждането на антикорупционни процедури, отчетността и състоянието на системите за финансово управление и контрол, въвеждането на вътрешни правила за дейността на съда, в тази част- и финансовото управление и контрол чрез система от актове, за създаването на условия за законосъобразно и целесъобразно управление, адекватно и етично поведение вътре и извън колектива, като съвкупност от съдии и служители, предложих стил и организация на дейността, в резултат на които отчитаме реални постижения, като се надявам, че подобрихме и образа на съдебната власт пред обществеността в региона.

Планираните дейности бяха ясни и със срокове. Изпълнението се следеше от ръководния екип, респ. съответните преки отговорници. В този процес съдиите не са обременявани с контрол и допълнителни задължения.

Диалогът и разумните компромисите бяха и са в основата на стила на управление, а делегираните отговорности в много от аспектите на плана за действие, е израз на взаимно доверие.

Б) Управление на съда

- ✓ Въведохме писмени политики и процедури, създадени, за да

дадат разумна увереност, че рисковете са ограничени в допустимите граници, определени в процеса на управление на риска, както и , че е налице разделение на отговорностите, правата и задълженията. Прилаганата в съда система за документирание и документооборот, съдържаща правила за съставяне, оформяне, движение, използване и архивиране на всички операции, документи и съдебни книжа, осигурява както адекватна одитна пътека за проследимост и наблюдение, така и подобна яснота и предвидимост на хода на съдебните производства от постъпване на документа, въз основа на който се образува делото до приключването му със съдебен акт.

От 2009г. до настоящия момент са утвърдени и актуализирани **много на брой вътрешни актове**- Вътрешни правила за случайното разпределение на делата, за документооборота, за структурата на съставите, за движението на книгата между отделенията, за деловодната програма, за видовете книги по Правилник и допълнителните такива, за статистиката и мн.други, както и заповеди, указания за специфични изпълнения на процедури по определени видове дела, предназначени за работата на деловодителите и др. Всичко това е видимо и проследимо в документацията на съда.

Стриктните правила, създадени от случайното разпределение на делата до предаване на съдебния акт, гарантират от една страна обективност, прозрачност и доверие у търсещите правосъдие, от друга- създават спокойствие за съдията от неоснователни упреци, а от трета- представляват реална антикорупционна мярка.

✓ С цел идентифициране, оценяване и контролиране на потенциални събития или ситуации, които могат да повлияят негативно върху постигане на целите на Окръжен съд – Бургас, е утвърдена и актуализирана **Стратегия за управление на риска**, като Риск-регистъра се актуализира всяка година.

Съгласно извършения Вътрешен одит през 2011г. на Окръжен съд-Бургас, изградената Системата за финансово управление и контрол, включваща много Вътрешни правила, Правила, Процедури, Инструкции, Стратегически и оперативен план, Медийна политика и други, е функционираща в съответствие с нормативните изисквания и гарантираща законосъобразност, ефективност, ефикасност и икономичност.

✓ Особен дебат през последните години предизвика прилаганият **принцип за случайно разпределение** на делата чрез използване на създадената за целта от ВСС програма „Law Choice”. Тази програма бе въведена в БОС през 2009г., използвана и понастоящем в последния ѝ вариант чрез пренос на данните по електронен път във ВСС към момента на разпределяне на делата. Адмираiram всяка стъпка, която води до прозрачност и публичност. Именно затова, още с въвеждане на програмата, създадохме Вътрешни правила за случайното разпределение на делата и изчерпателни Правила за изключенията от случайното разпределение(напр.дежурствата на наказателните съдии и мерките за неотклонение в досъдебната фаза). Възможността за проследяване спазването на правилата осигурихме чрез : а) публикуването им; б) протокола от разпределение, прилаган по всяко дело . в) общият ежедневен протокол за деня, разпечатан и подписан от разпределящия се прилага в специален регистър и г)

последващ контрол чрез Комисия. Регистърът с ежедневните протоколи се подрежда и съхранява от административния секретар.

В случаите на отсъствие на съдия от състав, по основателна причина, която налага заместването му от друг съдия, се издава винаги нарочна заповед на Административния ръководител, прилага се по делото и се нанася в утвърдения график.

Всяка промяна в натовареността, заложена в програмата, се извършва от системния администратор само след заповед на Административния ръководител и докладна- по образец, която всеки разпределящ попълва за обосноваване на нуждата от извършване на корекции. А такива са необходими в случаите на дълго отсъствие по болест, при което броят на делата следва да се коригира, за да не се случва „नावакване” и „предизвестен избор”- разпределение само на отсъствалия съдия, докато достигне броя разпределени дела на останалите, както и в случаите на пенсиониране, когато се налага постепенно коригиране на натовареността на магистрата, комуто предстои такова.

На всяко шестмесечие, Комисия от съдии и служители, назначени с нарочна заповед от Административния ръководител, извършват контрол на приложението на принципа за случайно разпределение чрез проверка, сверявайки приложенияте по делата протоколи, архива на програмата и регистъра, в който се събират ежедневните протоколи.

Поради участието ми във Форума на съдилищата, разработил по проекта на ОПАК Аналитичния доклад за системите за случайно разпределение на делата, съм запозната детайлно с възможностите и недостатъците на всички използвани програми, затова твърдя, че програмата за разпределение на делата „Law Choice” е добра възможност за обективно разпределяне на делата наистина на случаен принцип. Неин недостатък е липсата на коректив за тежест, който би създал равномерност не само по брой, но и по сложност на делата. След въведения от ВСС механизъм за наблюдение чрез преноса на ежедневната дейност по разпределение, се гарантира сигурност за страните по делата, че човешка намеса липсва и се осигурява на разпределящия гаранция, че няма да бъде неоснователно упрекван. Не бих могла да остана индиферентна към широко тиражирана възможност за манипулация на системата. Манипулацията предполага човешка намеса, т.е. касае се за съзнание и морал на разпределящият. Установените и изнесени случаи на манипулиране на случайния избор касаят извършване на престъпления от определени лица, а не „лоша работа” на програмата за разпределение. Недостатъчната сигурност от нерегламентирана външна намеса в самата системата, както се твърди, далеч не е еднозначно на манипулация. В тази връзка, неприемливи са внушенията, че програмата за разпределение на делата е манипулируема и всички разпределящи са с престъпно съзнание. Ето защо, при използваемост на програмата от около 90% от съдилищата и липса на финансови възможности за внедряване на нова, напълно защитена (макар че едва ли има такава) система, реална мярка за избягване на всякакви съмнения, освен вече приложената от ВСС, е приемането на дефиниция за това що е то „манипулация” на програмата за случайно разпределение и ясно, и изчерпателно посочване на всички възможни намеси и

механизми за това на чисто техническо ниво. За да се твърди възможност за техническа манипулация, значи съществува възможност за дефинирането ѝ.

Ако се предприемат мерки за въвеждане на **критерии за тежест**, т.е. доразработване на системата и осигуряване на по-голяма защита от външна намеса, това би било от полза за всички ни в условията на финансова криза. Още повече, че съдебната система разполага с достатъчен вътрешен капацитет за справяне с проблема- в повечето съдилища разполагат с изключително подготвени системни администратори, една част от които са и програмисти. Отново с убедеността, че за да работи един съд добре, възможностите и стандартите трябва да са ясно дефинирани и заложи на национално ниво, си позволих настоящото предложение. А и стотиците почтени съдии и председатели, извършващи дейността по разпределение, не заслужават подобно заложено съмнение при изпълнение на задълженията си.

✓ **Добра практика досега в БОС са осъществяваните работни срещи по отделения**, на които се обсъжда уеднаквяване на практика, новата съдебна практика, приемат се становища по тълкувателните решения, обсъждат се тълкувателните решения и се решават всякакви други текущи въпроси.

✓ Ежеседмично се дискутират със заместник председателите-ръководители на съответните отделения, текущите проблеми по организация на работата и движението на делата по отделения.

✓ Непрекъснати са срещите със служителите на ръководни длъжности, които пряко отговарят за правилната и срочна реализация на поставените задачи и спазването на приетите правила.

✓ Прави се периодичен преглед на деловодните и информационни системи в съда с оглед правилното и пълноценното им използване или нуждата от допълнително обучение.

✓ Осъществява се непрекъснат контрол по отношение на срочността по движението на делата и постановяване на съдебните актове. Освен неформални проверки, на всяко 10-то число от месеца се изготвят писмени справки за просрочените дела.

В) Развитие на човешки и материални ресурси

Мерило за кадровата обезпеченост на самите съдилища е съотношението служители/съдии. Посоченото по-горе съотношение всъщност, би следвало да показва, че дейността на съдиите в БОС продължава да не е подкрепена в достатъчна степен от специализиран съдебен персонал, но както посочих, предприехме реорганизация на работата с цел по-ефективно използване на наличните ресурси, спазвайки финансова дисциплина. В съда са разработени и се прилагат Вътрешни правила за организацията и управлението на човешките ресурси.

✓ Всеки служител постъпва в съда чрез **конкурс по приетите Правила** за подбор и наемане на служители, разработени като добра практика по проекта на ИУСС и доусъвършенствани в следващи през годините проекти.

✓ Тъй като нееднократно сме изразявали резерви към

квалификацията и развитието на съдебните служители, предприехме редица действия в тази посока, като от 2009г. на съдебните служители се гарантира възможността да участват в обучения. В годишния обучителен план на съда, освен предложените от НИП обучения, посещавани от служителите, всяка година се залагат и обучения на местно ниво. Една част от средствата, които получаваме от НИП за регионални обучения, се влагат именно за квалификацията на съдебните служители.

✓ С цел подобряване на сročността и качеството на документооборота, освен Вътрешни правила, от 2009г. е въведен **скипен принцип на работа**: съдия / състав от съдии - деловодител - съдебен секретар.

Поради липса на достатъчно деловодители и секретари за всеки съдия и състав, въз основа на този принцип, е въведена формулата :

2 съдии -1 деловодител- 1 съдебен секретар, съответно

2 състава- 1 деловодител- 1 съдебен секретар.

✓ Всички реформи и реорганизации, свързани със съдебните служители имат една основна идея : **преразпределение на задачите на съдиите и съдебните служители** в ролята им на помощен персонал, като целта на всичко това е да се позволи на съдиите да се концентрират върху същността на съдебните си задължения. Съдиите често изпълняват сравнително елементарни административни задачи, които със същия успех могат да бъдат извършвани от съдебни служители. Една от конкретните идеи в процес на реализация е **обособяването на истинска специализирана администрация**, на която да бъдат възложени функциите по движение на съдебните книжа. Т.е. касае се за делегиране на правомощия на съдебните помощници, ограничени до елементарни правни действия. Сметохме, че е необходима квалифицирана администрация, на която да се възложи изпълнението на подобни действия, но и на която съдията да се доверява. Създаването на подобно административно звено беше в основата на мотива да поискам увеличаване на щата само и единствено със съдебни помощници.

Както посочих по-горе, делегацията води до ефективност само, ако съдиите се доверят на съдебните помощници/служители и не са принудени да следят работата по-интензивно или да преработват голяма част от тяхната работа. Всъщност, този модел е **въведен пробно в едно от отделенията на БОС** и резултатите от него са изненадващо добри, но се отчита необходимостта от още обучение. Разработена е програма за обучението на съдебните помощници и служители на местно ниво, след като се анализираха констатираните трудности. Предложение за обучителна програма за съдебните помощници ще отправим и към НИП.

Чрез този модел не само се осигурява време на съдията за същинската му работа, но и води до :

- уеднаквен модел на съдебните разпореждания и еднаква практика при администриране на делото, напр. до първото съдебно заседание
- до скъсяване на сроковете от постъпване на книгата до първото съдебно заседание
- най-вероятно до отпадане на необходимостта от неквалифицирани съдебни служители

- до качествена администрация, отговаряща на повишените очаквания към съдебната система
- до премахване на „формалното“ изпълнение на задълженията от страна на съдебни служители без мотивация
- до смисъл от атестиране
- до реална възможност за професионално развитие
- до качество на съдебните актове, защото на съдиите се осигурява повече време за същинската правна дейност и
- до повече доверие в съда- защото граждани и адвокати ще бъдат обслужвани от безспорно компетентни служители.

✓ Окръжен съд- Бургас е материално добре обезпечен. Съдиите работят в удобни условия, максимум по двама, в напълно оборудвани с необходимата техника кабинети. Разполагаме и с достатъчен брой съдебни зали, сред които има 1 оборудвана за особено тежки процеси, съобразена със свръхмерки за сигурност, 1- с видеоконферентна връзка и няколко- с аудиозаписваща техника. В момента се изпълнява проект за оборудване на стая за изчакване и изслушване на деца. В съда съществува уникална Аула(киносалон) с над 300 места, използвана от 2013г.

Г) Съдебни процедури

В Окръжен съд- Бургас има изградена система за управление и контрол на делата. С изградените и приложени информационни и комуникационни системи се идентифицира, събира и разпространява в подходяща форма и срокове служебна информация.

Управлението на делата би следвало да се разбира като съвкупност от способността на отделния съдия да прилага управлението на делата, т.е. да разреши правния спор, който му е възложен по справедлив, бърз и ефективен начин и същевременно да го направи по общоприетите от закона и в съда стандарти за това, а за гражданите- да е предварително ясно необходимото време за всяка фаза от процеса и общо за целия процес по съответния вид дело. Т.е. съдиите като основен фактор за доброто управление на делата трябва да знаят целите, съобразени с времевите рамки, в чиито „лимити“ те трябва да управляват своите дела. Стандартите би следва да се определят от самите съдии, когато не са определени със закон.

Към момента, на национално ниво, доброто управление на делата се съизмерява към 100% свършени дела и то в тримесечен срок. Очевидно, крайната цел на съдилищата в България е да достигнат 100% решени(и то бързо) дела. Това обаче е практически недостижимо, защото от постъпилите през последните 2 или 3 месеца от годината дела, могат да бъдат приключени реално само тези с кратките за произнасяне срокове и постановяваните в закрито заседание крайни актове. Останалите, по закон ще са в процес на проверка по допустимост и изправяне на нередовности или в най-добрия случай- в процедура по размяна на книга. Тогава реалната представа за това колко дела бихме могли да приключим през една година, спазвайки и законните срокове за произнасяне

на крайните съдебни актове, следва да бъде онагледена чрез Времевите стандарти, приети в съответния съд, съобразени със зададената национална рамка за разумен срок и съобразявайки чл.6ЕКПЧ. Приемането на Времеви стандарти дава възможност за отчитане и яснота на специфичните за всеки съд допълнителни конкретни причини, водещи до надхвърляне на сроковете по определен вид дела. При прилагане на този модел на отчетност и контрол съществува пълна яснота, дали забавянето на отделно дело или група дела се дължи на обективна или субективна причина, или дори и двете. При този модел е възможно и да се държи сметка за тежестта на делата, и за броя на полеките производства. Именно прозрачността, предвидимостта и ясните причини за проблемите, и съответно предвидими и ясни решения за тях, би следвало да са в основата на всяка концепция или план за действие.

✓ Предвид всичко изложено, в БОС са въведени **Времеви стандарти** за продължителността на процедурите по различните видове дела, приети от общото събрание на съда, което дава ясна представа и улеснява контрола за собствения ни стандарт за бързина на правосъдието.

✓ Все за доброто управление на делата, деловодната дейност и деловодните книги на съда са в **електронна форма**. Последните- и в хартиен вариант.

✓ Освен посочената по-горе програма за разпределение на делата, въведени са технологии и механизми за **управление на информацията**.

✓ Всички съдии имат достъп чрез и-нет до вълнуващите ги теми.

✓ Кореспонденцията вътре в съда е по електронен път.

✓ Всички ползваме професионалния програмен продукт „Апис“.

✓ Във вътрешната страница на съда, на практика, е поставена почти цялата дейност на съда, разпределена в отделни папки за административната и съдебната дейност.

✓ Създадохме собствена база със съдебна практика от инстанционния контрол на нашите решения.

✓ Всеки има собствен профил и комуникация, с когото пожелае от съда чрез вътрешната мрежа.

✓ Всички работни места в съда са свързани в локална компютърна мрежа, поради което горното е възможно.

✓ Целият съд работи с една и съща операционна система.

✓ Ежедневно се публикуват постановените съдебни актове на и-нет страницата на БОС, след обезличаване чрез възможностите на САС „Информационно обслужване“ и трансферирането им до Централния интерфейс.

✓ От 2010 г. е въведена възможността за изпращане и получаване на **съобщения и призовки по електронен път**, като за целта Окръжен съд- Бургас изготви и предложи Правила, одобрени по-късно от ВСС и въведени в редица съдилища. Едва през 2012г. обаче, за първи път се отчита по-голям брой дела, страните по които са се възползвали от тази възможност. От една страна- използването на технологиите по делата определено води до ускоряване на съдебното производство, но от друга- страните, включително адвокатите, изключително плахо и недоверчиво възприемат предложението, въпреки, че ползването му не е обвързано с процесуални срокове. Прави впечатление, че

упрека на обществото за бавно движение на делата върви паралелно с упоритото му противопоставяне на възможностите, предлагани от съдебната система за ускоряване на процесите.

✓ Отново в насока ускоряване на процеса и икономическа изгодност, сключихме споразумение с Адвокатска колегия- Бургас, назначените служебни защитници и особени представители да получават **книжата по електронен път**, за да спестят време и средства за запознаване с възложените им дела.

✓ Във всички съдебни зали са инсталирани монитори пред съдията, в по-голямата част - и пред страните, като всички следят изготвяне на протокола в реално време и по този начин бързо се отстраняват пропуските в протокола.

✓ В 5 от залите е инсталирана и аудиозаписваща техника, която стъпка се оказва полезна не само за улеснение на съдебния протокол, но и за спестяване на време и нормално протичане на съдебните заседания.

✓ Окръжен съд – Бургас е един от малкото съдилища, които не са имали затруднения и проблеми с въвеждането на информацията по фирмените дела по описа на съда, поради това, че разполага и поддържа собствена база данни още от 2001г.

✓ Въведена е програма за безхартиен обмен на данни между БОС и всички районни съдилища в региона, и между БОС и Апелативен съд- Бургас.

✓ Внедрен е WEB- портал за отдалечен достъп до делата на Окръжен съд- Бургас и всички районни съдилища.

✓ Ежедневно се предават данни към системата за производствата по несъстоятелност.

✓ Осъществява се обмен на данни с ядрото на ЕИСПП.

✓ Бургаски окръжен съд бе втори в България по внедряване и използване на POS-терминални устройства за заплащане на държавни такси и разноски. POS-терминални устройства бяха поставени във всяко деловодство, но поради финансови съображения и липса на необходимост от толкова много устройства, към момента броят им е редуциран.

✓ Възможен е и се използва ежедневен отдалечен достъп до базата данни на ГРАО и Агенцията по вписванията.

✓ През м.ноември 2012г. се проведе „**Месец на медиацията**” с участието на медиаторите от град Бургас с цел популяризиране на медиацията като алтернативен способ за извънсъдебно разрешаване на спорове и провокиране интереса на обществото. Използването му би разтоварило съда от дела. За съжаление, формирането на култура на общуване чрез ефективна комуникация за мирно разрешаване на спорове извън съда, се оказва дълъг процес за българското общество.

✓ В Бургаския окръжен съд има инсталирана **видеоконферентна връзка** за целите на съдебния процес. Използвана е няколкократно до настоящия момент, вкл. и от Районен, и от Апелативен съд-Бургас, като истински се надявам, че българският законодател ще прояви интерес към по-широкото използване на тази технология, защото тя спестява време, пари и професионални пътувания, предоставя по-голяма гъвкавост и бързина на процесите, а Европейската комисия подкрепя и насърчава националните усилия в това отношение. Характерни за Бургаския съдебен район са делата със страни

чужди граждани, съотв. свидетели от чужди държави, поради което допускането на подобен инструмент за събиране на доказателства и в гражданския процес, би било изключително подходящо и разумно законодателно изменение. За ползите от възможността за изслушване на вещи лица пък чрез видеоконферентна връзка в гражданските дела съм убедена, че не би съществувало колебание. А и това е една реална стъпка към ускоряване на съдебните процедури и преодоляване на дефицита от определени специалисти в различните региони.

✓ В **Информационния център** на входа на съдебната палата е предоставена възможността незрящи хора да се запознаят с интересуващата ги информация. Инсталирана е програмата „SpeechLab 2.0” и е обособено специално място за спокойно прослушване на съдебното дело.

✓ В Информационния център, граждани и адвокати могат да получават съобщенията и призовките си през целия работен ден, без прекъсване. Тази стъпка се оказва изключително успешна мярка не само за отстраняване на нередовното призоваване като причина за забавяне на процеса и удобство за гражданите, но реално доведе до съкращаване на сроковете при размяна на книгата в общия смисъл.

Д) Достъп до правосъдие и повишаване на доверието в работата на съда

✓ Окръжен съд - Бургас, с цел популяризиране и «отваряне» на институцията към гражданското общество и в стремежа си за осъществяване на конкретна насоченост и работа с различни групи от обществото осъществява периодично **анкетно допитване**. Прави впечатление, че гражданите приемат настоящото състояние на палатата, удобствата в съда и предлаганите услуги, плод на особени усилия, като нещо нормално и удобно, което е показател (въз основа на анкетите) за добре свършена работа. От анкетите е видно също, че положителните оценки за съда се повишават, макар и бавно.

✓ Съдът предоставя **преки информационни услуги** на гражданите чрез унифицираните си информационни табели, указателни табла, монитори за насрочените дела, материали, брошури, плакати, чрез Информационния център и Пресслужбата, чрез и-нет страницата си.

✓ Информационният център, за който стана дума по-горе, предоставя справки по хода на делата на Окръжен и Районен съд, информация по графици на насрочените дела на Окръжен и Районен съд, разположението на съдебните зали, информация за органите, настанени в палатата, упътва страните и извършва отдалечена проверка по дела, както и мн.др.

✓ От няколко години съдът подготвя **„електронни дела”**, т.е. електронен образ на хартиените дела с цел осигуряване на отдалечен достъп до делата и безхартиен обмен между съдилищата, както и като подготовка за същинското електронно правосъдие. „ Електронните дела” на БОС имат съдържание напълно идентично със съответното дело на хартиен носител- от исковата молба или обвинителния акт до крайния съдебен . Отдалеченият достъп спестява време и

ресурси, както на страните и техните представители, така и на съда. Целта на всичко това е повишаване на прозрачността в работата, намаляване на човекопотока в канцелариите на съда, съотв. спестяване на време и ресурси и за съда, и за граждани и адвокати, до намаляване натоварването на съдебните служители и осигурява възможност за по-качествена обработка на делата.

✓ Стъпка в посока реформа в съдебната система е въвеждането на електронно правосъдие, поради което подкрепяме всяка нова идея в тази посока. За да бъде възможно електронно правосъдие следва да се осъществи плавен преход в нагласите, поради което **доброто функциониране на системата за предоставяне на електронни услуги и разширяване на ползването им**, са едни от приоритетите на Окръжен съд- Бургас.

✓ **Откритите дни** за посещение на съда се организират редовно, защото интереса и полезността им са установени през годините. Ученици от гимназиалните класове на бургаските училища, редовно присъстват в публични съдебни заседания(по предварителни графици) и беседват със съдиите. Тази демонстрирана откритост на съда не е самоцел или прието задължение, а е осъзната стъпка от мерките за **повишаване на правната култура** на обществото.

✓ Други редовни посетители в съдебни заседания, на **беседи и публични лекции**, организирани от БОС, са студентите по право от БСУ.

✓ На 16 април 2013г. и 2014г. в Окръжен съд – Бургас се проведеха Дни на отворени врати като част от информационната кампания, стартирала през 2013г. по инициатива на ВСС. Темата за Деня на отворени врати през 2014г. бе: „ Наркотичните вещества – зависимост, превенция, престъпление“, като 2 част на проведената и организирана през 2012г. от БОС и БРС конференция на същата тема с участието на всички бургаски институции и НПО, работещи по проблема.

✓ Окръжен съд – Бургас провежда практическо обучение на студенти от специалност „Право“ и специалност „Публична администрация“ по Проект „Студентски практики“, финансиран от Оперативна Програма „Развитие на човешките ресурси“ и съфинансиран от Европейския социален фонд. Практическото обучение се провежда под контрола на ментори- съдии .

✓ Важен коректив за нашата дейност е **оценката на неправителствения сектор**. През месеците март, април, май и юни 2013г. бе проведено наблюдение от НПО – Разград, като наблюдавани бяха ключови области за съдебната дейност от значение за съдебната реформа на местно ниво. След проведения мониторинг и публично представения на 24.10.2013г. Доклад от Гражданското наблюдение по Проект“ Правосъдие близо до хората „: втора фаза „ . Окръжен съд – Бургас бе удостоен с грамота с благодарност за принос в развитието на съдебната система на местно ниво и партньорството между съда и гражданския сектор: март – юни 2013г.

✓ Две поредни години Окръжен съд-Бургас бе домакин на **европейските стажове** на колеги магистрати от държави, членове на Европейския съюз- Холандия, Англия, Германия, Белгия, Франция, Испания и Румъния. Изключително полезни са взаимните срещи, като при всеки начален разговор установявахме, че европейските ни колеги пристигат предубедени към

възможностите и дейността на българската съдебна система, но със сигурност си тръгваха приятно изненадани. От друга страна, ние се убеждаваме, че далеч не отстъпваме по бързина на съдебните производства, въпреки че не разполагаме с техния материален ресурс.

✓ Съдът има утвърден План за повишаване на общественото доверие в съда и своя Медийна политика. Същите са обявени на и-нет страницата на съда, а също така са представени като добра рамка и практика за комуникация с медиите, на международен форум в Прага за съдебната реформа в страните от източноевропейския блок.

✓ Комуникацията ни с медиите едва ли би достигнала обаче и настоящото ниво през последната година, ако не бе създадена Пресслужбата с достъпност на всички медии до **Пресофиса**, ситуиран в БОС. Това бе изключително важно събитие, отбелязано през 2013г. в резултат на добрата воля на Апелативен съд- Бургас, активното съдействие на Районен съд- Бургас и съвместните усилия на трите съда. Така, бургаските съдилища разполагат с единен Пресофис, чиито служители от щата на БОС, предоставят ежедневна актуална информация и подготвят месечни бюлетини с най-важните дела от трите съда. Убедено считам, че медийната политика трябва да съществува и да се осъществява **от и за цял съдебен район**. Пресофисът, който обслужва всички да бъде един, за да не се лутат журналистите в търсене на информация и източник, а да получават такава своевременно и то за целия съдебен район от едно място и от определени за целта лица. Всъщност, този Пресофис е предназначен и да „приютява“ журналистите, чакащи да посетят дела, както и за неформални разговори с тях. Развитието на добра комуникация между съд и медии е двупосочен процес, който двупосочно следва да се усъвършенства.

✓ БОС поддържа **Интернет страница**, изработена със собствен ресурс, която актуализира и допълва, но има нужда от развитие. Постигане на системните администратори на съда е и електронният регистър на сдруженията с нестопанска цел при БОС, до който има директен достъп чрез и-нет страницата.

Е)Сграден фонд и ИТ-осигуряване на Окръжен съд- Бургас

Всички органи на съдебна власт в град Бургас се помещават в Съдебната палата. Бургаският окръжен съд е добре обезпечен с помещения за служители и магистрати, и съдебни зали, осигуряващи нормалното функциониране на съда при тази щатна численост и натовареност.

✓ През изминалата година най-после успяхме да реновираме и внесем в употреба уникалната Аула с над 300 места, находяща се в Съдебната палата на град Бургас. 135-тата годишнина от учредяването на Българската конституция бе отбелязана в нея с благотворителен концерт.

✓ Всички работни места са оборудвани с компютърни конфигурации, скенери, принтери и пр.

✓ Деловодствата разполагат с необходимата според функциите им техника.

✓ Бургаският окръжен съд е сред водещите във внедряването на съвременни, високотехнологични, електронни услуги.

✓ Създаденият WEB-портал на Бургаския съдебен район е вероятно втори след този на Варненския съдебен район и води до целите, към които през годините с колегите от други съдилища се опитваме да насочим внимание.

✓ Бургаският окръжен съд има въведени писмени правила, както за управление на информацията, така и за използването и достъпа до IT-технологиите.

Ж) Правораздавателна дейност и управление на делата в БОС

През последните 5 години, натовареността на ОС-Бургас е сравнително еднаква, според статистическите показатели и при посочената по-горе заетост по щат. Тази констатация, предвид резултатите за сръчност и качество означава, че щатът е сравнително оптимален спрямо обема работа на съда, но следва да се вземат предвид и допълнителните фактори (извън чистата статистика), които оказват пряко влияние върху ефективността на органа на съдебна власт. Така например, броят на гражданските и търговските дела се повишава всяка година и прогнозно ще продължи, предвид икономическите и демографските показатели на района. 62,8% от постоянното население в Бургас и региона е в активна възраст, по данни на НСИ, икономиката в региона е с положителни показатели, но повлияна от световната криза, а броят на жилищния фонд, особено в общините по Черноморието, е нараснал с 40,9%, които данни напълно кореспондират с увеличени брой дела, свързани с имоти (често на чужди граждани) и в повечето случаи- усложнени от фактическа и правна страна. За последните пет години, ръст има при гражданските делата в БОС. Наказателните дела бележат спад, но пък първоинстанционните наказателни дела от общ характер, са почти всички с фактическа и правна сложност, и огромни по обем.

Действителната натовареност в цифри за 2013г. е 11,75 месечно на съдия за разглеждане и 9,54- свършени, за 2012г. - 13,30 месечно на съдия за разглеждане и 11,03- свършени, за 2011г. съответно: 12,03 и 10,09, за 2010г.- 13,18 и 11,35, за 2009г.- 10,37 и 8,7.

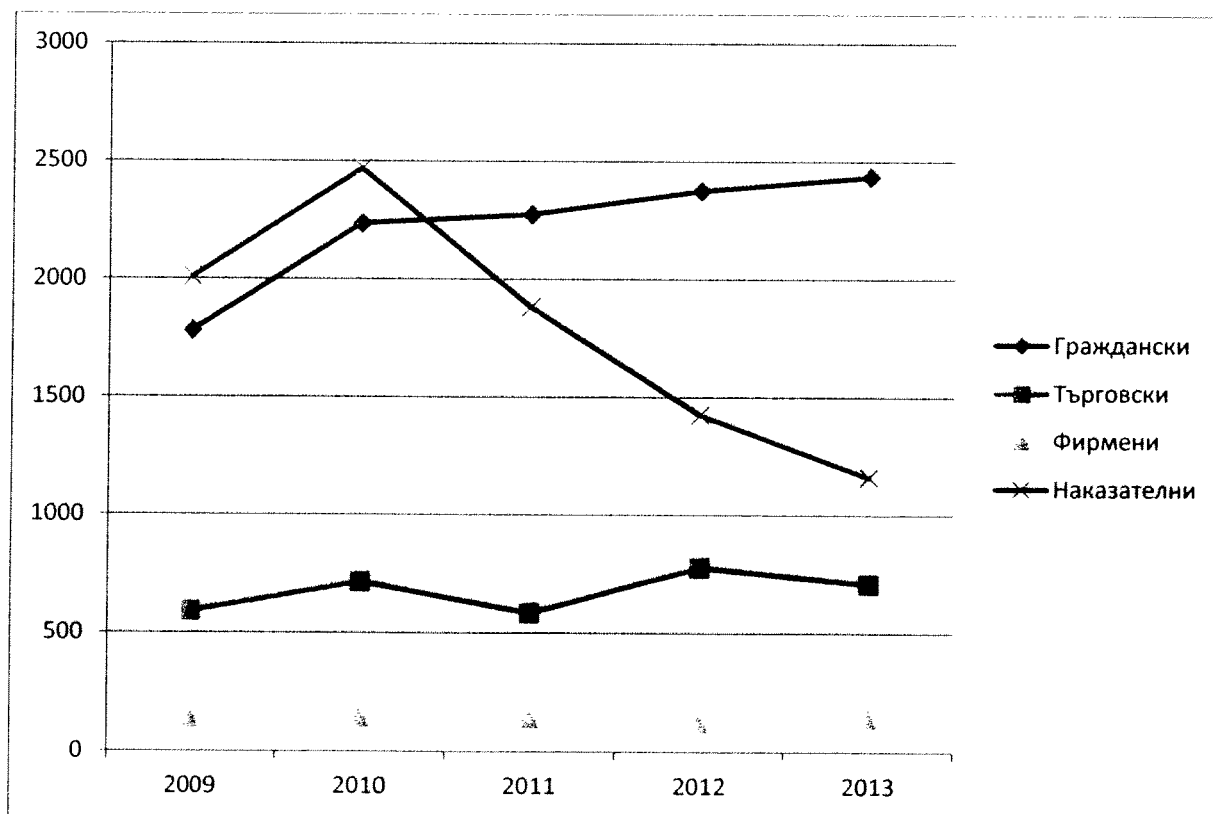
Показателите за натовареност по щат за 2013г. са 9,89 разгледани месечно от съдия и 7,96 свършени дела, за 2012г., 2011 и 2009г. показателите са почти същите, като само за 2010г- натовареността по щат е била по-висока- 10,87 дела за разглеждане на съдия месечно и 7,31- свършени.

Съпоставено с осреднените показатели за натовареност на окръжните съдилища в страната за 2013г. и 2011г. и по щат, и по действителна, Окръжен съд- Бургас се явява натоварен над средното за страната.

През петгодишния период съотношенията постъпили/свършени дела винаги е 1 или около единица-0.97, а разгледани/свършени- над 1, което означава, че сме съумяли да отговорим на очакванията за правосъдие своевременно. Постъпилите и свършените дела през годините, както и сръчността им е, както следва:

Година	Постъпили					Свършени					Срочност (До 3 месеца)			
	Граждански	Търговски	Фирмени	Наказателни	Общ брой	Граждански	Търговски	Фирмени	Наказателни	Общ брой	Граждански	Търговски	Наказателни	Общо
2009	1783	593	139	2011	4526	1660	526	307	1976	4469	83%	70%	95%	83%
2010	2236	718	142	2470	5566	2190	669	450	2500	5809	85%	83%	96%	88%
2011	2274	586	141	1885	4886	2293	571	311	1839	5014	82%	70%	89%	80,3%
2012	2374	780	122	1427	4703	2384	685	264	1480	4813	88%	72%	90%	83,3%
2013	2434	709	141	1163	4447	2428	627	347	1203	4605	86%	75%	90%	83,6%

Постъпление през 2009-2013 по видове дела:

Инстанционният контрол като показател за качество на работата, сочи за успешно справяне с пряката дейност, като съотношението отменени/потвърдени

съдебни актове по отношение на гражданските и търговските дела, средно претеглено за целия период, е 1:5, а за актовете по наказателни дела- 1: 10.

2. АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА И СПЕЦИФИКИТЕ НА РАЙОННИТЕ СЪДИЛИЩА В РАЙОНА НА ОКРЪЖЕН СЪД- БУРГАС

На територията на Бургаски съдебен окръг работят осем районни съдилища в градовете Бургас, Карнобат, Айтос, Поморие, Несебър, Царево, Малко Търново и Средец.

Юрисдикцията на районните съдилища се разпростира на административната територия на 13 общини- Бургас, Камено, Айтос, Руен, Поморие, Несебър, Карнобат, Сунгурларе, Приморско Царево, Средец, Малко Търново, Созопол.

През годините, правосъдие са осъществявали 57 районни съдии по щат.

През периода 2009-2013г. средната натовареност на районните съдии от района на Окръжен съд-Бургас по щат спрямо разгледаните дела е: 34,13- за 2009г., 43,05- за 2010г., 46,42- за 2011г., 43,11- за 2012г., 43,11- за 2013г., а действителната такава е 45,06- за 2009г., 56,84- за 2010г., 61,28- за 2011г., 52,48- за 2012г. и 50,32 за 2013г.

Анализът показва, че най-голямо натоварване по щат и действителна натовареност за целия период има Районен съд- Бургас. В национален мащаб, той е един от районните съдилища с постоянно висока натовареност. Наред с него, през посочения период, следващите места по действителна натовареност си оспорват Айтос, Несебър, Царево и Средец, като през последните три години, РС-Айтос е с постоянна висока действителна натовареност. Това, разбира се има своето обяснение и то се намира в запълнения реално наполовина щат. При сравнение с натовареността по щат, резултатите на РС-Айтос сочат, че средната натовареност на съда е винаги около и малко под средната за региона, което безспорно води до извода за адекватност на определения по щат брой магистрати на нуждата. В периодите, когато и РС-Несебър е работил в пълен щат и след увеличаването му с още една щатна бройка, средната и действителната натовареност са през целия период около и над средната за региона. Съдът, който трайно през последните три години поддържа висока действителна натовареност е РС- Средец, в който работят 2 съдии, но анализът на делата показва, че тя се дължи основно на делата по заповедното производство, като дялът им от общата статистика на този съд е 70%. Това е съдът с най-висок дял заповедни производства в региона, но дейността извършвана по тях е вече рутинна и изпитана в практиката, а съдиите- с не малък стаж, поради което самите те не считат, че са свръхнатоварени и през целия наблюдаван период не е обсъждана нужда от допълнителни щатове. РС-Царево е следващия по натовареност съд в региона, която почти винаги е в рамките на средните стойности, с изключение на 2011г., когато натовареността на целия регион е била висока- средна действителна натовареност за региона 61,28, по щат- 46,42.

Трайно в групата на „ниска натоварените съдилища” в региона са РС- Карнобат, РС-Поморие и РС-Малко Търново. За последния съд следва да се отбележи над три пъти увеличение на делата в петгодишния период. Ако през 2009г. действителната натовареност на 1 съдия е била 7,37 дела, а тази по щат-

5,83, то през 2013г. показателите са повишени на 34,58 и съотв.17,29. Това се дължи на делата за престъпления против Държавата- чл.279 и чл.280 НК, които от 3 през 2009г. са нараснали на 125 през 2013г. Причините за това увеличение са публично известни.

През 2013г. са били разгледани 29 488 дела, при 28 968 през 2012 и 31 191 дела- през 2011г. Свършени са били 26 500, при 25 905 за 2012г. и 28 216 - за 2011г. През 2013 г. са били разгледани с 520 дела повече в сравнение с 2012г. и с 1703 по-малко от 2011г.

В районните съдилища са били образувани общо 17 060(от тях 11 342 са на Районен съд-Бургас) граждански дела, свършени са били 17 076 граждански дела (11328, от които са на РС-Бургас), през 2012г. – 17192 общо (11098- на РС-Бургас) и през 2011г. – 19581 (от които 12 153 са на РС-Бургас). Най-голямо е постъпването на дела по чл.410 и 417 от ГПК и през трите години, като за 2013г., те са били 11 523 във всички районни съдилища, разпределени в осемте районните съдилища спрямо всички останали, както следва: 61,75% в РС-Бургас, 58,26% в РС-Айтос, 57,73% в РС- Несебър, 67% в РС-Карнобат, 55,13% в РС-Поморие, 61,66% в РС-Царево, 70% в РС-Средец и 44,38% в РС- М.Търново. Подобно е съотношението и в предходните години.

През 2013г. в осемте районни съдилища са постъпили общо 9362 наказателни дела, разгледани са били 10467 наказателни дела и са свършени 9424 наказателни дела, от които 85% в тримесечен срок.

През 2012г. са били образувани общо 8763 наказателни дела, а през 2011г.- 8549. Разгледани са били: през 2012г.-9816 дела, а през 2011г.- 9688 дела. Приключени са през двете години съответно 8713 наказателни дела- за 2012г., от които 85% в тримесечен срок, а 8635 наказателни дела са приключени през 2011г., от които 86 % в тримесечен срок.

Средният процент за окръга общо за всички видове дела свършени в 3-месечен срок е **89 %** през 2013г., което показва, че въпреки големия им брой , районните съдии са съумяли да приключат максимален брой дела в приетия за разумен срок. През 2012г. този процент е бил същият, а през 2011г. – **90%**. По районни съдилища, показателите са разпределени, с разлика от 1-2% спрямо предходните на 2013 години, както следва: РС-Бургас- 88%, РС-Несебър- 88%, РС-Поморие- 85%, РС-Карнобат- 93%, РС-Айтос- 88%, РС-Царево-94%, РС-Средец- 97%, РС-М.Търново- 100%.

По наказателните дела съдилищата постоянно в тригодишния период са показвали високо темпо на работа: 85% в тримесечен срок за 2013г., 85%- за 2011г. и 86% през 2011г. Разпределението по съдилища е както следва: 81%-БРС, 87%- НРС, 87%-АРС, 82%-ПРС, 90%-КРС, 96%-ЦРС, 96%-СрРС, 100%-МТРС.

По гражданските дела, районните съдии са защитили максимално интересите на правосъдието и в съответствие със законните и разумни срокове са предложили **91%** свършени в тримесечен срок дела. Толкова е бил процентът и през 2012г., а през 2011г. той е бил **92%**. Гражданските дела, приключили в 3-месечни срокове по съдилища, са както следва: РС-Бургас- 90%, РС-Несебър- 91%, РС-Поморие- 91%, РС-Карнобат- 96%, РС-Айтос- 89%, РС-Царево-95%, РС-Средец- 96%, РС-М.Търново- 99%.

Анализите по отношение на сročността показват, че в районните съдилища в Бургаския съдебен район броят на постъпващите дела и броя на решените и то в тримесечен срок дела е винаги равен или по-голям, въпреки натовареността на региона, а стари дела от предходни години почти няма. Това означава, че районните съдии са достигнали висок стандарт на правораздаване по отношение на сročността. При сравнение с разпределението на делата по съдилища се разкрива неравномерна натовареност. Вярно е, че този стар и достатъчно задълбочен по сериозност въпрос трудно би могъл да се разреши със средствата на регионалното административно управление, но не е невъзможно да се създаде механизъм за смекчаване на диспропорциите. Предложение за това отправям в следваща точка. Структурата на постъплението в различните Районни съдилища е различна поради значителните разлики в демографското и икономическото положение на районите.

При обсъжданията на проблемните области и въпроси, свързани с качествено правораздаване, се открояват като проблем общ за всички съдии от региона вещните и облигационни икове с усложнена фактическа и правна страна, споровете по които са утежнени от продължителния процес по актуална идентификация на имотите, от факта, че по всеки трети спор една от страните е чужд гражданин, от липсата на достатъчно вещи лица.

Винаги сме поддържали становището, че обсъждането на правните въпроси е далеч по-важно от поставеното на дневен ред пред младите съдии „броене на дела“ и е наша задача да възстановим баланса при отчитане на резултатността от дейността ни- количество/качество.

Районните съдии също са единодушни относно необходимостта от високо квалифицирана съдебна администрация. Съдебните служители в РС-Бургас и РС-Несебър са натоварени много над нормалното, при изчерпани възможности за оптимизиране. В нито един от районните съдилища в района няма съдебни помощници. Много от функциите на необходимите длъжности се съвместяват от наличните служители и , ако в някои от съдилищата това е оправдано, в други води до свръхнатоварване и понякога -проблем с ефективността. При огромния брой заповедни производства, резонно е да се помисли за разтоварване на съдиите и осигуряване на повече време за задълбочена работа по съществото на споровете.

Предложение за частично разрешаване на проблема предлагам в следващата точка.

Не на последно място и не веднъж са обсъждани обучителните програми за районни съдии. Всяка година те залагат по-високи очаквания от НИП, но всяка година отчитат разочарование. Този проблем е коригиран донякъде със средствата на регионалните обучения, финансирани от НИП.

Относно сградния фонд и условията, при които работят районните съдии в осемте Районни съдилища, следва да се посочи, че с изключение на РС-Бургас, РС-Карнобат и РС-Малко Търново, останалите са в не добро състояние- в стари сгради, с недостатъчни помещения за съдии, администрация и съдебни зали. Министерство на правосъдието е запознато със състоянието им и е предприело мерки за разрешаване на проблемите, но за съжаление едва ли ще осъществят или поне не в близкото бъдеще, предвид финансовото състояние на държавния

бюджет. Минимумът, който следва да се предприеме е осигуряване поне на допълнителни помещения при съгласие от страна на съответните общини или държавата и Министъра на правосъдието.

3. ЦЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОКРЪЖЕН СЪД- БУРГАС. МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ДОСТИГАНЕ И ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩИТЕ ПРОБЛЕМИ.

Въз основа на изложеното, очертаващо достигнатото ниво на Окръжен съд- Бургас и районните съдилища в съдебния район, предлагам като възможни и рационални следните, изброени по-долу стъпки за развитие на институцията, както и мерки за преодоляване на съществуващите трудности.

Тук е мястото да посоча, че коментирайки възможностите за подобряване работата на съда, както и при постигнатото до момента, винаги съм работила в екип, убедена, че постиженията на съдилищата са възможни само от мотивиран колектив, достатъчно квалифициран и с достатъчен запас от морално-волеви качества.

Тук е мястото да посоча също, че промяната е възможна чрез реципиране на добрите идеи и действия на всеки един член на колектива, не само на ръководния екип, като част от управленските процеси.

В този ред на мисли считам, че мотивацията, професионалните качества, организационните уменията и опитността, лидерските качества и енергия, върнатата преценка на ситуациите, адекватността на реакциите, диалогичността, способността за разумен компромис и екипност, са необходимия минимум на един управленски екип. Тези качества се показват в ежедневната работа. През изминалия мандат работих със заместници с утвърдени професионални и етични качества, които в процеса на работа доказаха своите организационни умения и лидерски качества. Ако ми гласувате доверие, не бих сменила екипа.

Изповядвам европейското разбиране и изразеното единодушно съгласие, че целта на процеса на съдебната реформа следва да бъде подобряване на качеството на правосъдието и ефективността на съдебната система, едновременно с укрепване и защита на независимостта на съдебната власт, придружени от мерки за подобряване на ефективността, на отговорността и отчетността.

Затова предлагам съсредоточаване върху следните цели :

- Управление на съда и делата, така че да се достигне баланс между качество и бързина, вкл. чрез регулиране на натовареността;
- Правораздавателна дейност, вдъхваща доверие
- Имидж на институцията,

които да бъдат постигнати чрез следните МЕРКИ :

I.

➤ На първо място, следва да запазим достигнатата **прозрачност в процеса по разпределение на делата и предвидимост**, изразяващи се в невъзможност за манипулация при разпределението, като наред с това се създаде и механизъм за обективност при разпределението.

Делата сами по себе си са с различна степен на сложност, като на практика съществуващата програма за разпределение не съдържа подобен критерий, а държи сметка единствено за равномерното им разпределение между съдиите. Към момента са известни няколко разработени варианта за обективен контрол на разпределението на дела по тежест. По отношение на всеки от тях са изразени известни резерви, поради което може би, единен механизъм за всички не е приет. Вариантът с **евентуална прогнозна стойност** по видове дела, поставяна при образуването им, е подходящ за съд от ранга на окръжен. При система за отчитане на първоначална прогнозна стойност по определена скала, приета на Общо събрание на съда и одобрена от ВСС(може би след сравнение на всички скали, приети от 28-те окръжни съдилища, ще се достигне до унифицирана такава), разпределението на делата би било справедливо. След приключване на делото, с оглед възможностите за усложнения в процеса, следва да се отчете неговата фактическа и правна, или само правна сложност, като при положителна констатация се постави нов по-висок индекс за сложност. Тази дейност по „преценка“ на тежестта на съответното дело би могла да се извършва от Комисия от трима съдии (заедно или не с разпределящият по правило). Тъй като съдията има водещата роля при разглеждане и решаване на делото, като „държи сметка“ за спазване на закона, за бързината на процеса, който води и е пряко отговорен за ефективността на резултата като функция от неговите действия и свободата, която законът му дава, той би следвало да е този, който ще алармира административния ръководител, че делото, което е разгледал и решил се е усложнило в процеса, поради което заслужава по-висок индекс. Тогава административният ръководител би могъл да избере, отново на случаен принцип посочената Комисия от трима съдии, от съответното отделение, които да преразгледат поставения индекс, като или го оставят същия, или го повишат. Разбира се, веднага възниква въпроса за критериите за преценка- за някои съдии делото може да е лесно, за други-трудно, както и не винаги големият обем означава сложно дело. Възможно е да се приеме преценка по количествени признаци- брой искове, много ищци, ответници или свидетели, многобройни доказателства или др. подобни., възможно е да се приеме по качество-отклонения във връзка с исковете и страните, малко по обем дело, но сложно за обосноваване и без задължителна практика, възможно е и съчетание от двете, при което количествените признаци се изброяват, качествените- се обосновават накратко. Така съдиите ще се ангажират пряко с процеса по натовареността в съответния съд, а за разпределящите- обикновено председател и замесници, допълнителният поглед би донесъл само облекчение. Ако се приеме, че индексът подлежи на корекция, следва отчитане на промяната в компютърната програма, за да може при следващ случаен избор на поредно дело, първоначалните параметри да са правилни. В противен случай, промяната в тежестта няма да бъде отчетена от електронната програма, а това неминуемо ще доведе до нарушаване на равномерното разпределение и по тежест. Този модел сме започнали да обсъждаме в Окръжен съд- Бургас и дори, и да не се достигне на национално равнище до консенсус, ще го създадем и пристъпим към анализ и наблюдение при разпределението на делата с цел обосноваване на бъдещото му прилагане. Макар и съдиите от Окръжен съд- Бургас никога да не са поставяли

под съмнение случайното разпределение и равномерното натоварване с дела, забелязахме няколко случая на концентрация на тежки дела при един и същ докладчик, което не следва да се допуска, защото със сигурност се отразява на срочността в ущърба на очакващите правосъдие, както и на отчетността на съдията.

В Окръжен съд- Бургас постъпват сложни и с голям обществен интерес наказателни дела. Този факт даде основание да се замислим доколко случайното разпределение като абсолютна единица мярка за този процес, винаги и във всички ситуации е най-добрият, справедлив и сигурен за интересите на гражданите модел. Със сигурност една от целите е премахването на всякакъв субективен фактор в началото на всеки процес, за да се гарантира на гражданите обективен и честен процес и в този смисъл приемам за напълно адекватно ограничаването на дискрецията на 1 човек- административният ръководител до минимум. Възниква, обаче, въпросът за интереса на правосъдието в контекста на интереса на обществото. Дали случайният принцип преодолява качествено правосъдие, избирайки най-тежкото дело да бъде разгледано от съдия, оценен от ВСС при последна атестация като „добър“ или от току-що постъпил в съда съдия. Това е въпрос, който според мен подлежи също на дебат, наред със сигурността на програмата за случайно разпределение.

➤ При равномерно разпределение на делата, повлияно и от тежестта на делата, въведените в съда **Времени стандарти**, обхващащи етапите на подготовка, разглеждане и решаване на делата ще станат истинско мерило за причините за забавяне на дела. Следва да се направи нова оценка на фазите, в които трайно се наблюдава забавяне, дефинират се проблемите и се набележат механизмите за бързо справяне с проблемите. Именно подобен всеобхватен анализ е време да се извърши в БОС към момента с оглед дългосрочната ефективност на прилаганите Времени стандарти.

➤ Към настоящия момент, в Окръжен съд- Бургас следва да се подкрепи дейността на първоинстанционните граждански и търговски съдии чрез **попълване и разширяване състава на отделението**, поради нарасналия брой и сложност на делата, а и поради междуременно настъпилото намаляване на действително работещите в това отделение съдии поради различни обективни причини. Новият ГПК създаде изключително много работа на първоинстанционните съдии в окръжните съдилища до внасянето на делата в съдебна зала, поради което разтоварването им от администриране чрез съдебните помощници от новото административно звено е почти жизненоважно.

➤ Въведената **система за контрол на сроковете** за писане на съдебните актове следва да се подобри. Вместо справка до 10-то число на всеки месец, представяна на административния ръководител, респ. и на ръководителите на отделения, следва да се въведе електронно подаване на списъка чрез използване възможностите на програмата- за сведение и предприемане на последващи мерки от ръководния екип, но и директно до съдията- напомнително за предстоящо изтичане на срок и уведомяване за изтекъл срок. Последното е

необходимо, поради убеждението ми, че работя в отговорен и професионален колектив. При констирани сериозни забавяния, следва да се предприемат дисциплинарни мерки.

➤ Следвайки осъзнатата отговорност и стремеж към по-добро правосъдие, считам, че специално внимание следва да се обръща занапред на отводите по делата. Считам, че в повечето случаи се касае за неоснователни такива, като тенденцията се появи последните години и следва да се отстрани в най-кратки срокове. Безпричинните отводи подкопават доверието в институцията, а някои от тях представляват и отказ от правосъдие. Внимателният анализ и обсъждането на общо събрание ще дадат верния отговор на въпроса за причините и конкретните мерки, които следва да се предприемат. Механизмът за спазване е обсъждане на общо събрание или на събрания на отделенията.

➤ Считам, че би било удачно да водим (електронен) **Календар на натовареността**, в който да се отразяват и служебните ангажименти на съдиите извън делата. Така ще осигурим цялостен поглед за реалната натовареност на всеки- брой дела, видове дела, заседания, участия в ПАК, изготвяне на становища, подготовка за семинари и обучения, посещавани семинари и обучения, висящи дела, приключени месечно, дейност извън срокове и др. В рамките на този Календар ще се отбелязват и забавените дела, и решаването на проблема. Този Календар е мярка за ефективен контрол и самоконтрол- от една страна, за да може във всеки момент всеки съдия да „намира“ своето място на реална заетост, да сравнява показателите си за бързина и да знае каква е ангажираността на целия съд, и на всеки един член на състава, от друга- за да може ръководният екип да извършва бърза преценка на натовареността, без да ангажира допълнителни ресурси, както и, за да се преценяват обективно причините и трайността на проблема.

➤ Всъщност, от всички дефинирани проблеми в работата на съда, особени усилия заслужава **запазване на нивото на бързината** в правораздаването в Бургаския съдебен район, като се поддържа баланса с качеството. Към края на 2013г. , в БОС имаше 3-4 дела с непредадени съдебни актове извън 1- месечния срок. Това беше и очакваният с положителен знак резултат в края на тригодишно планиране за максимално „изчистване“ на съда от дела и пълно изпълнение на Времевите стандарти и законните срокове. Горните предложени мерки ще дават ежемесечна ясна представа за това кой съдия къде се намира в цялостната дейност на съда, кой колко и как е ангажиран, и от каква подкрепа има нужда.

Тъй като при последната си проверка ИВСС констатира забавени наказателни производства, макар и да прие като основателни причините за това, считам, че усилията ни в бъдеще следва да са насочени към задържане на нивото на срочност, което постигнахме до края на 2013г.

Ето защо, основните мерки, които предлагам до тук, са свързани с предотваряване и преодоляване забавянето на делата. Още повече, че констатираното увеличено постъпление на сложни и големи по обем дела.

изисква постоянна преоценка на способностите ни да се справим с наличните ресурси в срок.

II.

➤ Следва да се **въведат** периодични съвместни съвещания между съдиите от съответните отделения на БОС с районните съдии, разглеждащи идентични по материя дела по предварително определени в началото на всяко тримесечие дати. Тази мярка ще доведе до бързо отстраняване на противоречията, които се отразяват на пряката работата, но ще доведе и до „връщане“ на разговорите в „полето“ на правосъдието.

➤ Следва да се **планират** предварително и за всяка отделна година поне няколко общи събрания на съдиите от региона, на които да се дебатира основните проблеми в системата, наред със съдебната практика, защото, за да присъстваме в истинските дебати за правосъдие и процеса на реформи, трябва да успеем да го направим без комплексите за собствена невъзможност, които се внушават и на нас, и на обществото ежедневно.

➤ Следва да се **провокира активност** сред съдиите от БОС и районните съдилища за предложения до Общото събрание на Апелативен съд за обобщаване и уеднаквяване на практиката в Апелативния регион и обсъждане на спорни въпроси.

III.

➤ Това, което липсва като практика в съда е периодичното общо обсъждане на делата на **ЕСПЧ**- както тези, по които страна е България, така и ключовите такива. В тази връзка бих предложила въвеждането на **Регистър с решенията на ЕСПЧ**, по дела срещу България, по които е осъдена за нарушения или други интересни и важни за нас решения. Бих определила група съдии, които да отговарят за актуалността му, да обобщават и групират най-често срещаните нарушения, след което да се провежда обсъждане с цел недопускане на подобни. Обсъждането следва да се провежда и с районните съдии, които освен това биха могли да ползват по всяко време водения и поддържан от Окръжен съд- Бургас Регистър, което е напълно възможно чрез WEB-портала. Този Регистър следва да бъде поставен на и-нет страницата на съда, за да да се ползва и от външни лица.

Горното важи и за делата по ЗОДОВ, като след изменението му с редакцията от бр.98/11.12.2012г. , с което се създаде нов чл. 2Б, съгласно който Държавата отговаря за вредите, причинени на граждани и юридически лица от нарушение на правото за разглеждане и решаване на делата в разумен срок, съгл.чл.6§1 от Конвенцията, е наложително вниманието ни. То може да се гарантира, както чрез попълване на посочения по-горе Регистър и с тези дела, така и чрез обсъждания.

➤ Друга важна задача, свързана с усъвършенстване дейността по делата е повишаване на **компетентността на съдебните заседатели** с цел максимална полезност и реално осъществяване на функциите им. Считаю, че възможна мярка

в тази посока е провеждането на обучение за съдебните заседатели от съдии по предварително съгласувана програма с практическа насоченост. Като основа може да се използва и Наръчника на съдебния заседател.

➤ Считам, че следва да продължим да адаптираме **плана си за обучение** към нуждите си, използвайки модела за регионално финансиране от НИП. И през настоящата година сме спечелили такова, което ще позволи повишаване на квалификацията на максимален брой съдии и служители, тъй като семинарите и обученията се провеждат в съда, без откъсване от работа за няколко дни. Предвид отдалечеността на град Бургас от столицата, тази форма на обучение е подходяща.

Към обучителния план занапред считам, че следва да се заложи и курс за съдиите за **справяне със стреса и напрежението**. Ежедневната ни работа е интензивна и напрегната, а прагът на психологическа устойчивост на всеки от нас е различен. Понякога умората или стресът могат да причинят различен от обичайния етичен образ на съдията.

IV.

➤ Относно районните съдилища :

Към настоящия момент, на база всички известни ми данни за дейността на районните съдилища, характеристиките на населените места, които обслужват, броя на населението, територията, достъпа до правосъдие, наличните ресурси, съотношение съдия/ брой жители, съотношението на видовете дела и др., съм изготвила карта на съществуващото положение, въз основа на която може да се направи обоснован извод за дефицит или прекомерност на щатовете(съдийски и служителски) в 8-те съдилища. Приложих уеднаквена формула за вида на необходимите служителски щатове в районните съдилища със съответните резерви в случаите на болнични, отпуск и пр., формулата на екипния принцип: 2 съдия- 1 деловодител-1 съдебен секретар, отчетох специфичните проблеми и нужди, характерни за всеки от тях, което ми даде възможност да преценя достатъчността или дефицита на човешките ресурси, с които разполага съдебния район. Като краен резултат установих, че регионът е достатъчно обезпечен с човешки ресурс, разполага с „вътрешен” ресурс за справяне, но са необходима реорганизация и оптимизиране. Това от своя страна ще доведе до намаляване на разходите в системата и бюджетна предвидимост, тъй като щатните служителски бройки няма да се увеличават реално или намаляват реално, а ще се касае за **преразпределение на служителските щатове в рамките на региона.**

➤ Към настоящия момент, Районен съд- Бургас има изключителна нужда от съдебни помощници, каквото предложение бих подкрепила. Ще работя за идеята в големите районни съдилища, като РС- Бургас, да се създаде истинска специализирана администрация с мотивите на идеята за разтоварване на съдиите от несвойствена работа и облекчаването им в дейността по заповедното производство.

V.

➤ Към мерките за добро управление, бих прибавила и тези, свързани с чисто „битовите“ проблеми на съда, които следва да се предприемат с оглед бюджетни икономии и финансова дисциплина. Така например, договорите за външни услуги е добре да се сключват всяка година с оглед икономически изгодни по-добри цени, поръчките за съдебни папки да се обединяват за всички съдилища в региона с цел по-изгодни цени, по същия начин може да се процедира и по отношение на останалите консумативите. И в двата последни случая се касае за едновременно и общо договаряне, тъй като стойностите за всички са под прага за провеждане на поръчка и са необходими само определен брой оферти. Съдилищата плащат, по моему, огромни суми за електроенергия, като вариант за намаляване на разходите по това перо, съответно спестяване на излишна разходи, е използването на новите технологии като енергоспестяващите източници. Същевременно, постоянно развиващият се пазар на иновативни информационни технологии предлага огромен и икономически по-изгоден избор на многофункционални системи. В този смисъл, виртуалната комуникация между системите на съдилищата в региона предполага анализ на ефективността на съществуващите такива, единна политика и планирана поетапност за смяна с по-икономични и икономически по-изгодни системи в дългосрочен план.

VI.

➤ Реорганизация на Окръжен съд- Бургас и районните съдилища като мярка за постигане на дефинираните цели.

Както бе посочено по-горе, целта на всяко предложение за реорганизация е мотивирано от необходимостта да се осигури висококачествено правосъдие и по-ефективно използване на наличните ресурси, съобразявайки броя на делата, адекватен брой съдии и администрация, вкл. в случаи на отсъствие, адекватна квалификация, съществуването на услуги (вкл. дигитални), разпределението на населението и географската достъпност. В тази връзка:

- Бих продължила убедено да работя за **преразпределение на задачите** в рамките на съда между съдиите и специализираната администрация, което ще позволи на съдиите да се концентрират върху същността на основните си задължения по начина, който описах по-горе. В БОС вече е факт обособяването на истинска специализирана администрация, на която са възложени функции по движението на съдебните книжа. Все още сме в процес на обучение и корекция в действията, т.е. желаното ниво на доверие между съдия и съдебен помощник все още не е достатъчно. Затова подготвихме Програма за обучение с модул „Процесуалните действия на съда преди първото съдебно заседание“, което при вече запълнен щат на съдебните помощници, планирам да се проведе. Програмата ще бъде обсъдена преди съдебната ваканция със съдиите от всяко отделение, които следва да бъдат обучители в тази програма и тя ще стартира от м.септември 2014г. Успешното завършване на тази програма ще бъде удостоверено със съответния документ за компетентност. Макар и формален, той би бил добър стимул за работа. При отлично справяне със задълженията въз

основа на придобитите еднакви познания, впоследствие служителите ще бъдат отличавани или награждавани в рамките на възможностите на съда (не е задължително финансово), което би следвало окончателно да запълни липсващата към момента мотивация.

Всичко това е **мярка**, която би следвало да доведе до по-бързо и по-качествено правораздаване. При модернизацията и реформата на съдилищата, се появява естествена нетърпимост към всякакви остарели стереотипи и индиферентно поведение, тъй като съдиите трябва да могат да разчитат на своите служители. Всякакви програми за квалификация на съдебните служители тогава ще придобият смисъл.

Освен това, този начин на организация на част от дейността означава и икономия на разходите. Ако моделът е успешен, съдът няма да има нужда от още и още съдебни служители с минимални умения и познания за дейността на съда.

○ Във всички европейски страни, електронният обмен на информация постепенно поема от обмена на хартия. С **увеличаването на каталога с електронни съдебни услуги** се облекчава дейността по подготовка на делата за съдебно заседание, съкращават се срокове, на страните се спестяват ресурси и време, намалява се човекопотокът в съда.

Винаги сме подкрепяли идеята, а вече и Концепцията за електронно правосъдие, изготвена от Министерство на правосъдието.

Бургаският окръжен съд е готов с техника, системи и подготвен персонал да стартира електронно правосъдие, когато законодателят реши.

Към всичко описано в по-горните точки в тази насока, считам, че следва да се добави и въвеждането на система за обмен по електронен път на досъдебните производства или поне на обвинителните актове и част от доказателствата към тях. Облекчение ще настъпи и в съдебните заседания, защото на съдията няма да се налага да търси напр.л.235 в многотомно дело, а ще го има пред себе си - на екран, с минимални усилия за избор на страница от електронното досие. По този начин и страните на мониторите пред тях, ще могат да се запознават или си припомнят доказателствата по делото.

В този ред на мисли, комуникацията с Прокуратурата също не следва да отнема много време, а да се осъществява по електронен път, като на прокурорите се осигури и отдалечен достъп до делата.

Предложената **мярка** в цялост ще доведе до ускоряване на процеса и на качеството му, и до удобство за всички.

○ Следва да се разработи възможността за **SMS- известяване** на страните и процесуалните представители за редовността на насрочените съдебни заседания, за постъпилите предварително молби за отлагане и за изготвените съдебни актове, за да се спести време и ресурс и на страните, и на съда.

- Предвид увеличения брой на дела за несъстоятелност, считам за уместно да се обособи деловодство „Несъстоятелност” в БОС. Това е мярката, посредством която ще се осигури бърза обработка, наложителна поради необходимостта от бързо произнасяне по този вид дела, по които законодателството е предвидило по-кратки срокове. Така ще се гарантира не само бързина, но и по-добро обслужване, и по-добра комуникация със синдиците. Това ще позволи и уведомяване на синдиците по възможно най-бърз път- електронният, за указанията и разпорежданията на съда. Считам, че това е една реална мярка за бързина в тези особени производства. В Бургаския окръжен съд има добре обучени кадри сред съдебните служители за бързото структуриране на подобно деловодство.

VII.

➤ Задължителна мярка за развитие и доусъвършенстване на изложените в предходните точки идеи е **подобряване на и-нет страницата** на съда. Към момента тя предлага цялата посочена по-горе информация, но поради това, че е изработена със собствен ресурс може би не е достатъчно ясна в препратките към различните услуги по електронен път, които предлага БОС. Наложително е да се въведе чуждоезикова версия на страницата- английски и руски, защото както бе посочено, в Бургаския окръжен съд по много дела страните са чужди граждани. Недостатък на страницата е т.нар. „търсачка”, ограничаваща търсенето до стандартно. Заложили сме като краткосрочна цел разработването на такава по ключова дума, **търсена в цялото виртуално пространство, осигурено чрез WEB-портала**. Наред с това следва да се уеднакви донякъде визията и съдържанието на и-нет страниците на всички съдилища в съдебния район Бургас.

➤ Както се спомена вече, съдът има разработен и приет План за **повишаване на доверието** на обществото към съда, както и Медийна стратегия. Тези документи не следва да създават само положителни очаквания и инцидентни прояви, нито пък пълното им изпълнение ще доведе автоматично до високи нива на доверие. Същевременно, получаването на доверие от обществото не е еднократен акт, а продължителен процес, в който основната роля е на съда:

- Често адвокати и граждани поставят въпроса за практиката в региона по дела, които приключват с окончателен акт на Окръжен съд-Бургас. Планирам да създадем **база данни с окончателните актове на БОС**, разпределени по членове от съответните закони. До тази база данни ще имат достъп адвокатите и граждани, тъй като ще бъде поставена на и-нет страницата. Това е реална мярка за повишаване на предвидимостта в действията на съда, а предвидимостта води до доверие.
- **Публичните лекции**, както и разяснителните за основни права кампании не следва да бъдат инцидентни, а регулярни. Това е необходимо не само, защото е способ за повишаване на правната

- култура, а и защото когато обществото е наясно с работата на съда и съдията, се повишава и доверието.
- Дебатът по въпросите възможно ли е едно наказание, определено в рамките на закона да бъде неморално, как се отразява личността на подсъдимия на преценката на съда за неговата обществена опасност, както и този за ефективността на правосъдието по критерия „с цялата строгост на закона” продължава в обществото. Разумният механизъм за участие на съда в подобен дебат е **недопускане на ограничаване от какъвто и да е характер над публичността, медийното отразяване и отчетност** пред отговорните институции и обществото.
  - Необходимостта от **семинари и обучения за начина на комуникация** между съда и обществото, съда и медиите, не е отпаднала. Макар и значително „по-отворени” към нарасналия интерес към съда и съдиите, има какво още да усъвършенстваме в поведението си и в комуникацията си като публични личности. През последните няколко години съдът и съдиите бяха подложени на безпрецедентна агресия, често граничеща с намеса в работата и опит за дискредитиране на независимостта. Съдиите устояха поради личните си качества и изграденото чувство за независимост, съсредоточени над професионалните си задължения. Всичко това обаче се отрази както на нормалната комуникация между съда и всички останали, така и на взаимното възприемане. В този ред на мисли, считам, че подобряването на публичния образ на съда в обществото е двустранен процес, в който активната роля е на съда. Реална мярка за подобряване на комуникацията е интерактивното обучение, вкл. с участие на журналисти, водено от специалисти.
  - Считаю, че добрите практики за посещения на съда от ученици и студенти по право не следва да се изоставят. Реален, много голям ефект настъпва при разиграването на симулирани процеси, в които младият човек на България усеща и вижда сложността и отговорността на съдийската професия, както и научава много не само за правата и свободите си, но и за задълженията си като гражданин на една правова европейска страна.

В заключение, **УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ**, като осъзнавам важността на Окръжен съд-Бургас в регионален и национален план, ако ми гласувате доверие, бих продължила решително да отстоявам изложените по-горе позиции, да запазя устойчивост на усилията, да не проявявам безгрижие към фундамента на едно общество- доверието и почтеността, да спазвам европейската карта за реформа на съдилищата и да продължа да работя за достигане в най-висока степен на сандартите за ефективност, качество, бързина, прозрачност, предвидимост и независимост.

Изложеното в настоящата концепция е възможно да се реализира с почтен, мотивиран и подготвен колектив, с какъвто имам щастието да работя в Окържен съд- Бургас.

С уважение,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized loop followed by several smaller, connected strokes.

Боряна Димитрова